

GUIA DIDÀCTICA

per a l'autoidentificació
de possibles situacions
de tràfic d'éssers humans

Guia didàctica per a l'autoidentificació de possibles situacions de tràfic d'éssers humans

© del text: Mónica Gijón Casares.

© text cedit: SICAR cat i Proyecto Esperanza.

© d'aquesta edició: Generalitat de Catalunya. Departament d'Igualtat i Feminismes.

Direcció General per a l'Eradicació de les Violències Masclistes.

Disseny i maquetació: SOT Treballs gràfics i impressió

Barcelona, 25 novembre 2023

Treball realitzat en el marc de la investigació europea **TIATAS-Transnational Initiative Against Trafficking in the Context of European Asylum Systems**, en el període de gener a setembre de 2022 (<https://tiatas.net/>)

Aquest material s'ha dut a terme en col·laboració amb dones víctimes de tràfic d'éssers humans de les ONGs especialitzades Proyecto Esperanza i SICAR cat i els equips jurídics i socioeducatius d'ambdues entitats. El material s'ha enriquit amb les aportacions de les entitats Fundació Idea i Fundació Bayt al-Thaqafa.

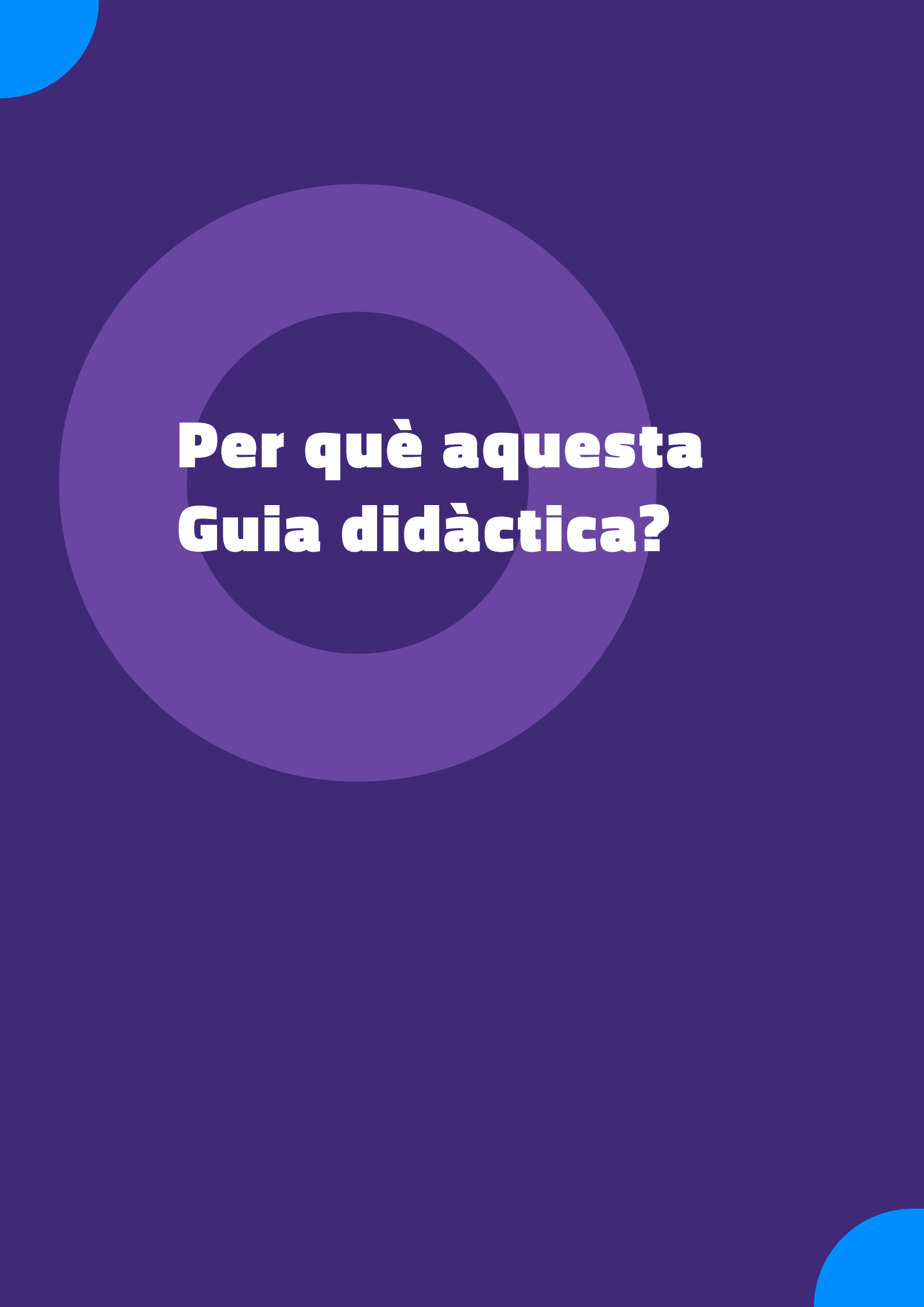
Volem agrair la participació de les dones usuàries del Proyecto Esperanza i de SICAR cat, que s'han compromès activament en l'elaboració i la revisió d'aquest material. Ens agradaria destacar el seu testimoni i coneixement, els quals han estat molt útils per a l'elaboració de les activitats. Aquestes dones han volgut implicar-se activament per contribuir a millorar la vida d'altres víctimes i sensibilitzar la societat sobre la complexitat del delictes de tràfic d'éssers humans.

Finalment, també volem agrair la generositat que Proyecto Esperanza i de SICAR cat han mostrat en cedir i permetre l'adaptació d'aquest material per al seu ús en les formacions del Departament d'Igualtat i Feminismes.

Índex

Per què aquesta Guia didàctica?	4
Com es pot utilitzar la Guia?	6
Què es pot esperar d'aquest material?	7
Detecció primerenca	8
Detecció primerenca	9
Davant d'una possible víctima	10
Quines preguntes he de fer-me com a professional?	11
Unitat 1 Mirant enrere	12
Mapamundi personal: trajectes i recorreguts	14
Icones per pensar: la meva experiència migratòria	15
Què he après?	16
Veus que compten	17
Unitat 2 Drets humans	21
Relats per pensar	23
Alguna cosa va malament?	25
Què puc fer?	27
Veus que compten	29
Unitat 3 Mirant el futur	33
Un mirall cap al futur	35
I ara què?	36
Treball segur	38
Veus que compten	40
Bibliografia	44

The background is a solid dark purple. In the top-left and bottom-right corners, there are partial views of bright blue circles. In the center, there are two concentric circles: an outer one in a medium purple shade and an inner one in a darker purple shade. The text is centered within the inner circle.

**Per què aquesta
Guia didàctica?**

Per què aquesta Guia didàctica?

El delicte de tràfic d'éssers humans és versàtil i presenta formes de captació i explotació cada cop més sofisticades. Algunes víctimes han rebut assistència en recursos de l'Administració pública i ONGs, però no han estat detectades com a tals pels sistemes de protecció. Els seus relats han passat desapercebuts. Una invisibilitat que no els ha facilitat l'accés a drets i les ha fet més vulnerables de cara a la seva possible nova captació per xarxes de traficants de persones als països de destinació.

La detecció d'indícis de tràfic no és fàcil, ja que moltes persones no s'identifiquen com a víctimes, amaguen l'experiència viscuda i desconeixen que han patit violacions de drets humans. Acostumen a pensar que han tingut mala sort en els trajectes i que l'explotació és un peatge que han de pagar per arribar a Europa.

Els equips professionals no sempre disposen d'eines per a la detecció primerenca. I una vegada que les víctimes abandonen els recursos, es perd una oportunitat per identificar-les i rescabalar-ne els drets.

Aquest material està dirigit a equips professionals que poden estar en contacte amb persones **que han viscut situacions de tràfic o poden estar exposades a viure-les en el futur**. Es tracta d'una proposta per proporcionar informació i eines a les persones ateses i un millor accés als seus drets. I, alhora, és un material que facilita la detecció primerenca i ajuda els i les professionals a desvelar situacions de tràfic que poden passar desapercebudes en els recursos assistencials i d'acollida. Aquest procés requereix prudència i respecte davant dels relats de vida; atenció a possibles indicis físics, psicològics i en la narrativa de les seves històries, i una òptica dels drets humans que empoderi i no revictimitzi les persones ateses.

Com es pot utilitzar aquesta Guia?

La **Guia didàctica** està estructurada en quatre unitats, una de caràcter introductori amb orientacions generals per als equips educatius i tres unitats de treball per fer amb persones ateses. Cadascuna de les unitats compta amb propostes de treball i estan llestes per aplicar i amb orientacions pedagògiques per al seu ús.

A la unitat introductòria, “Un punt de partida”, es presenten orientacions generals per a la detecció primerenca. S'explica en què consisteix, es fan algunes recomanacions i es proposen preguntes que convidin a reflexionar els equips professionals.

A continuació, la unitat 1. “Mirant cap enrere”, unitat 2. “Drets humans” i unitat 3. “Mirant al futur” contenen eines de reflexió, clarificació i comprensió crítica. Les tres unitats tenen exercicis per fer de forma individual i grupal amb les persones ateses, per això es combinen preguntes introspectives amb accions que conviden al diàleg sobre l'experiència.

UN PUNT DE PARTIDA		
Detecció primerenca Davant d'una possible víctima Quines preguntes he de fer-me com a professional?		
UNITAT 1 MIRANT CAP ENRERE	UNITAT 2 DRETS HUMANS	UNITAT 3 MIRANT AL FUTUR
Mapamundi personal Icones per pensar Què he après? Veus que expliquen	Relats per pensar Alguna cosa va malament? Què puc fer? Veus que expliquen	Un mirall cap al futur I ara què? Treball s'egur Veus que expliquen

La finalitat del material és facilitar la presa de consciència sobre el procés migratori i promoure l'autoidentificació de possibles víctimes de tràfic. Per això, les unitats promouen una anàlisi crítica dels diferents trajectes migratoris, una reflexió des de l'òptica dels drets humans i una projecció cap al futur valorant els riscos i les oportunitats.

Les activitats pretenen compartir i reflexionar de manera crítica l'experiència viscuda, però, si l'equip professional detecta testimonis que podrien ser propers al tràfic de persones, no convé abordar-los en profunditat de manera col·lectiva. Millor tractar-los de manera individual i contactar amb una entitat especialitzada.

En cada unitat trobaràs...

- ▶ Síntesi de la unitat
- ▶ Materials de treball
- ▶ Orientacions pedagògiques

Què es pot esperar del material?

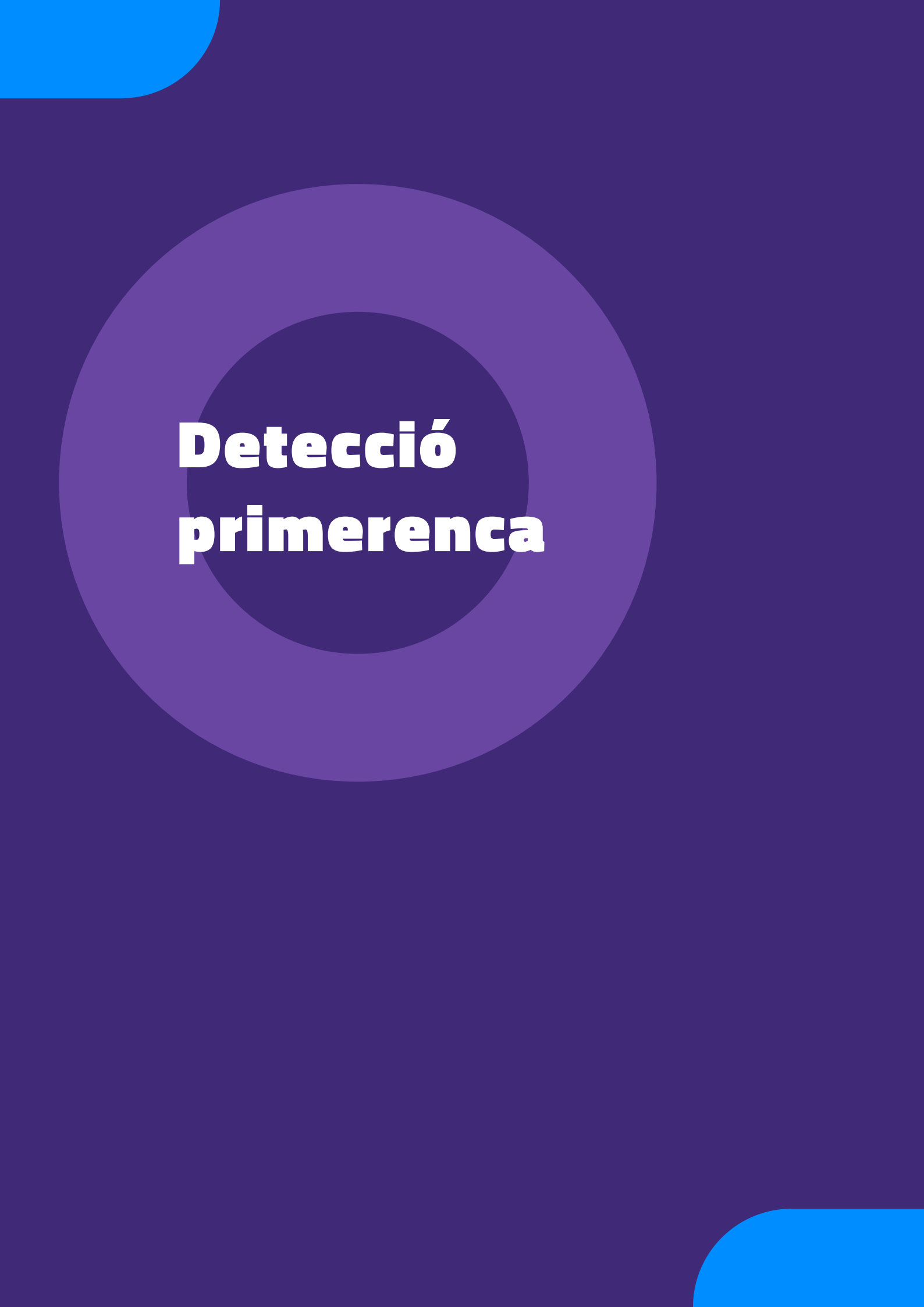
El delicte de tràfic no es detecta passant una enquesta o preguntant obertament a les persones. Es tracta d'establir una relació de confiança que permeti als professionals comprendre la complexitat de les experiències viscudes i ajudar les víctimes a prendre consciència de les violacions de drets humans que han patit en els seus trajectes.

La **Guia didàctica** ajuda a desvelar situacions de tràfic que poden passar desapercbudes en els recursos assistencials. En aquest sentit, es recomana:

- Escoltar les experiències i testimonis sense donar per fet els relats.
- Generar una relació de confiança amb la persona atesa i contactar amb una entitat especialitzada, en els casos que calgui.
- Evitar assimilar els conceptes migració i tràfic: no totes les experiències de trànsit migratori, endeutament i encreuament il·legal de fronteres són situacions de tràfic.

Per a un bon ús de la Guia didàctica cal recordar:

- **No és un material per fer entrevistes de detecció.** Per a això hi ha altres instruments que apliquen serveis públics i entitats especialitzades i cossos policials que tenen per objecte la identificació formal d'una víctima.
- **No és un material d'atenció psicològica.** La recuperació i reparació de les víctimes de tràfic és llarga i complexa. En aquest material no es troben eines per a aquests processos, ja que se n'encarreguen equips multidisciplinaris especialitzats.

Detecció primerenca

Un Punt de Partida

Detecció primerenca

La detecció especialitzada i la identificació formal de persones víctimes de tràfic es du a terme per serveis públics i entitats especialitzades i cossos policials.

És un procés llarg i complex que requereix entrevistes de detecció, valoracions individualitzades i un ventall ampli d'assessorament i acompanyament. Convé diferenciar entre:

Detecció especialitzada

Serveis públics i entitats especialitzades en situacions de tràfic. Es fa a partir de la detecció d'indicis segons les recomanacions i els estàndards internacionals.

Identificació

Cossos policials i forces de seguretat de l'Estat. Fan la identificació formal de les víctimes segons els estàndards internacionals.

El reconeixement com a víctima de tràfic permet l'accés a drets: període de restabliment i reflexió, ajuda material i logística, acompanyament psicològic i jurídic, accés a recursos d'acollida, tramitació de processos de regularització, etc.

Tot i això, els professionals de l'àmbit de l'asil, la protecció de la infància i adolescència i l'atenció sanitària **poden ser sensibles a una detecció primerenca** atenent possibles indicis.

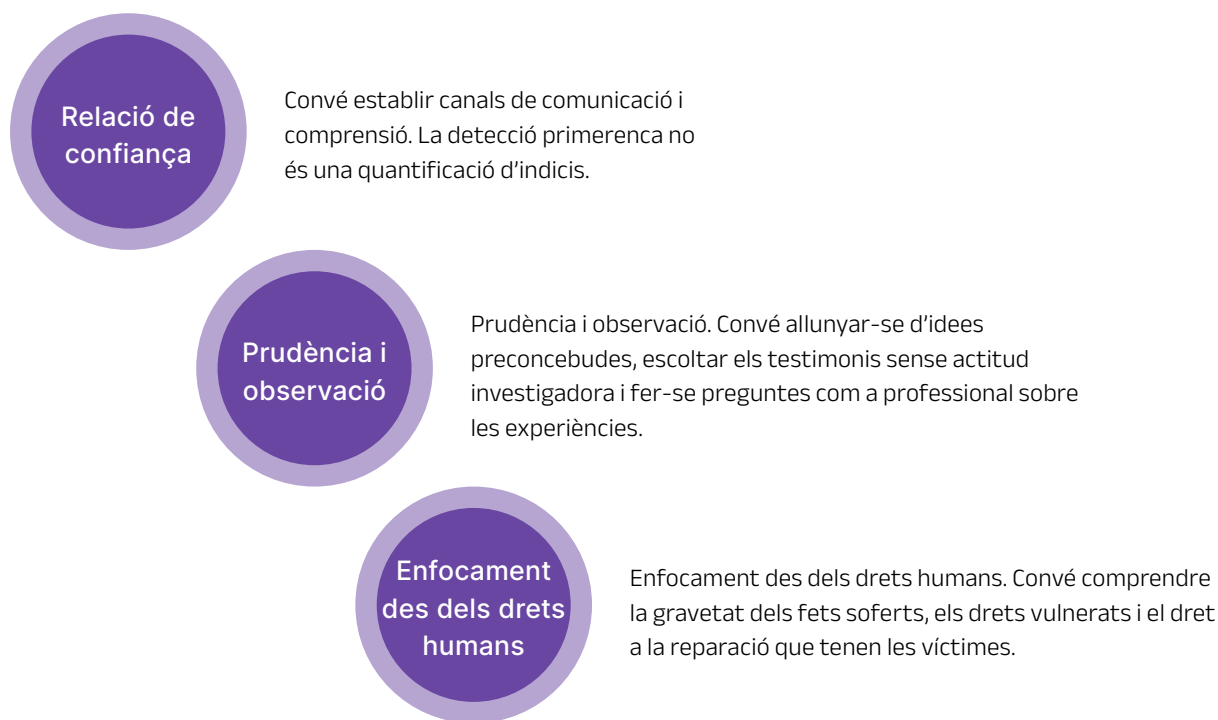
És recomanable...

- Reconèixer senyals i possibles indicis de tràfic.
- Actuar des d'un marc ètic adequat i evitar la revictimització.
- Integrar un enfocament des dels drets humans.
- Derivar professionals especialitzats per iniciar un procés formal de detecció i identificació.

Detecció primerenca

Reconeixement de senyals que suggereixen una possible situació de tràfic per professionals i agents socials que poden estar en contacte amb víctimes.

Per a una detecció primerenca es recomana:

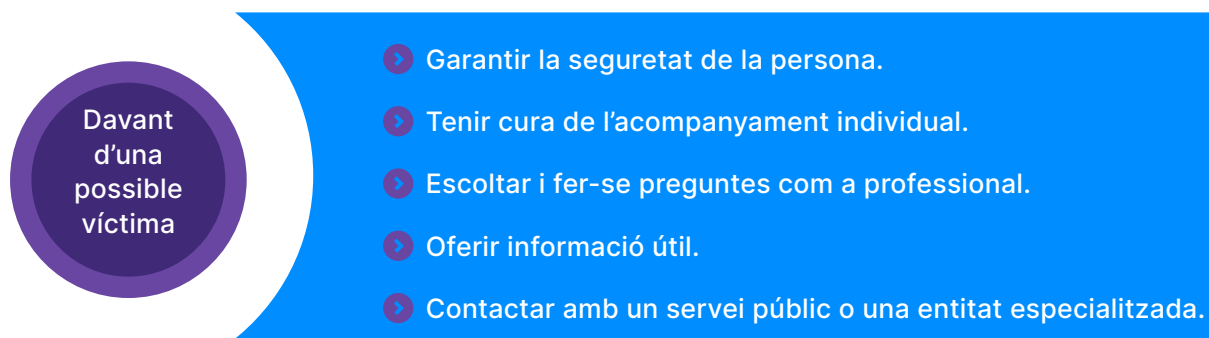

Davant d'una possible víctima

De vegades, les víctimes de tràfic es mostren reticents a identificar-se com a tals. La cosificació, la culpa i la vergonya dificulten aquest procés. Les persones experimenten temor davant d'alguns agents socials. Aquest temor es multiplica quan la persona es troba en situació administrativa irregular, ja que tem una possible expulsió.

És important...

- Ser sensibles a senyals que no encaixen amb els relats de migració i que corresponen a fins, mitjans i accions que fan referència al tràfic.
- Respectar i comprendre els temps de les víctimes, així com els contextos, experiències i necessitats de les persones.
- Oferir assistència i protecció fins que es determini la situació per part d'un òrgan especialitzat.

Quines preguntes he de fer-me com a professional?

La persona que ha patit una situació de tràfic **ha viscut un fet traumàtic, amb independència que es reconegui o no com a víctima.**

Per a una observació prudent sense caure en la indagació invasiva, convé fer-se algunes preguntes com a professional (mai directament a la possible víctima):

- Com ha estat el trajecte migratori de la persona? Ho ha preparat sola o amb persones facilitadores? Qui li ha ofert ajuda i en quines condicions? Qui i com va organitzar el viatge i el transport? La persona va pagar per a l'organització del viatge? Es va obligar a la persona a amagar-se o mentir durant el viatge? Va desprendre's del passaport per creuar la frontera? Per què? S'han retingut altres documents o estris personals?
- La persona estava en una posició vulnerable al seu país d'origen per motius com ara edat, gènere, pertinença a grup social minoritari o marginat, tenir una discapacitat, partir d'un conflicte armat, crisi humanitària, desastre natural, etc.? La vulnerabilitat s'ha incrementat per part de les persones facilitadores, reclutadores i/o traficants (aïllament, trasllat, comunicació)? Quines expectatives tenia la persona respecte a la persona facilitadora?
- La persona ha contret un deute? Quina és la raó del deute (honoraris, despeses de viatge, contractació)? Són condicions abusives? La persona hauria acceptat la proposta si hagués conegut el deute? S'han modificat les condicions de devolució del deute?
- Com es va assabentar la persona de la feina (anunci, de manera informal, xarxes socials, contacte directe)? Qui va contactar amb ella? En quines condicions es va fer l'oferta? Era una oferta poc realista? Es va arribar a un acord laboral? La persona va firmar un contracte de treball? Es va signar sota coacció? Quins termes i condicions es van establir? Hi va haver falses promeses sobre les condicions i els beneficis? Quines expectatives tenia la persona amb la proposta?
- Dorm o viu la persona al lloc de treball o proporcionat per la persona que l'explota? Quines són les condicions de vida? Dedica part del salari a l'allotjament? Té llibertat de moviment o està aquesta llibertat està restringida per la persona que l'explota?
- Aquesta persona ha estat objecte de vigilància? Per part de qui? Ha tingut restricció de moviments? Necessita permís per anar al metge, a comprar o una institució religiosa (o altres llocs)?
- La persona té ferides o signes de violència física? Quines explicacions dona sobre aquests signes? Si la persona ha estat víctima de violència, quan va passar i en quantes ocasions? Es va utilitzar la violència per castigar-la o amenaçar-la?

Convé recordar

- La manca de credibilitat i/o contradiccions en el relat i el testimoni de la víctima poden ser conseqüència de l'estrès posttraumàtic i les violacions de drets que ha patit.
- En el cas d'infants i adolescents no cal demostrar mitjans il·lícits com engany, coacció, amenaces, etc. en situacions de tràfic.
- No tots els trajectes migratoris impliquen situacions de tràfic.

Unitat 1

Mirant cap enrere

Mirant cap enrere

UNITAT 1

Aquesta unitat vol apropar-se a l'experiència migratòria des d'una òptica de reconeixement.

La finalitat principal és que les persones que hi participen puguin reflexionar i compartir els seus testimonis, així com valorar coneixements i aprenentatges de les seves experiències migratòries.

Per això, les activitats són principalment de clarificació i presa de consciència. En funció del clima, la dinàmica de grup i la situació de les persones participants, es poden conduir les activitats cap a una òptica més crítica dels trajectes i indagar sobre possibles situacions de tràfic.

Objectius

- Prendre consciència de les experiències viscudes en els trajectes migratoris.
- Treballar l'autoconeixement des d'una òptica de reconeixement.

Guió de la unitat

1. Mapamundi personal: trajectes i recorregut
2. Icones per pensar: la meua experiència migratòria
3. Què he après?
4. Veus que expliquen

Recomanacions generals

Per treballar experiències migratòries de forma grupal és convenient:

- Facilitar un clima de grup que convidi a la participació.
- Crear un ambient de seguretat que permeti expressar-se amb llibertat.

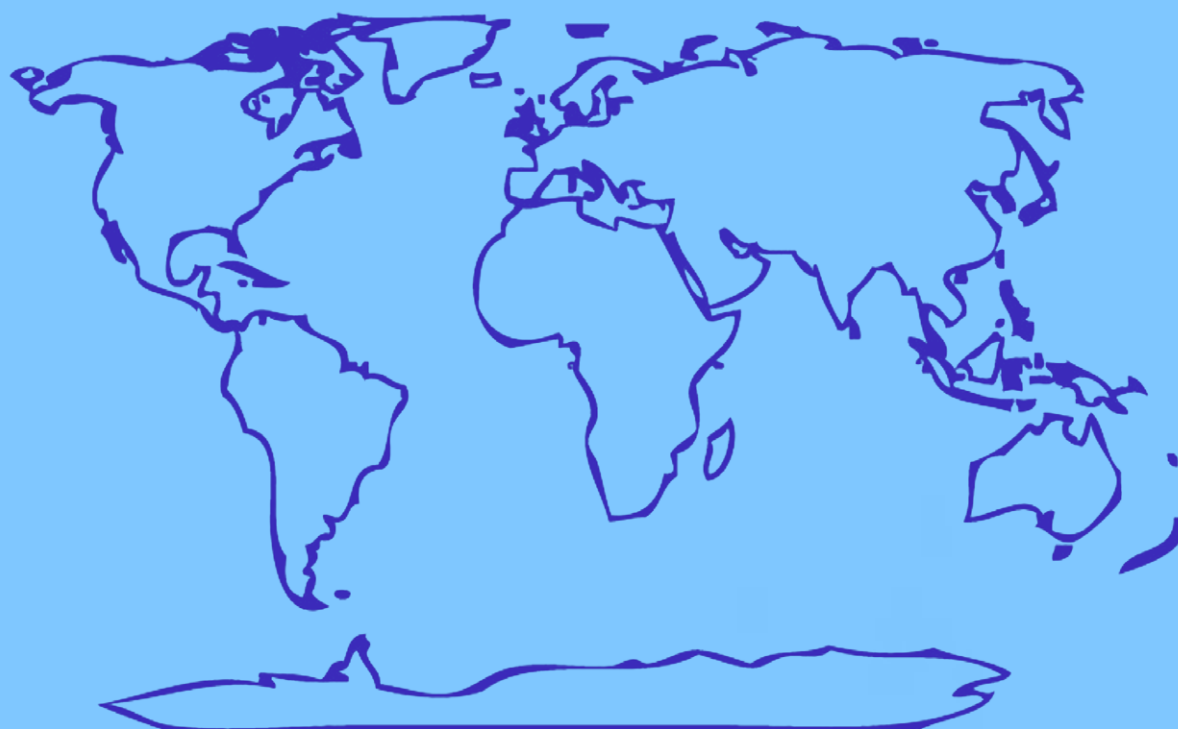
- Utilitzar un llenguatge proper i senzill i evitar tecnicismes.
- Mantenir un equilibri entre la privadesa, el respecte als silencis i la invitació a participar.
- Modificar l'ordre de les activitats si la dinàmica ho requereix.
- Allunyar-se de la comparació entre les persones participants. No hi ha trajectes millors ni pitjors, cada trànsit migratori mereix ser reconegut.
- Evitar judicis i prejudicis del dinamitzador o dinamitzadora davant de les respostes dels participants.
- Prestar especial atenció a comentaris que podrien revelar indicis de tràfic i evitar preguntes en grup sobre aquests indicis.

Orientacions pedagògiques

Recomanacions i possibles usos del material.

1. Mapamundi personal: trajectes i recorreguts

Observa el mapa que tens a continuació i comparteix en grup les preguntes:

El meu origen...

Marca en el mapa el teu país d'origen.

► Quin és el teu país d'origen? I el país d'origen de la teva família?

► Quins països havies visitat abans del teu trajecte migratori a Europa?

► En quins països tens amics a qui t'agradaria visitar?

El meu trajecte migratori...

Marca en el mapa el teu trajecte migratori.

► Quina ruta migratòria has fet? Quins països has recorregut en el teu trajecte?

► Aquesta ciutat era la teva destinació final? Fins on volies arribar?

► Tens pensat continuar viatjant? Quina t'agradaria que fos la teva propera destinació? Quins països voldries conèixer?

2. Icones per pensar: la meva experiència migratòria

Les imatges següents il·lustren aspectes de l'experiència migratòria, tria'n tres amb què et sentis identificat/ada i comparteix-les en grup.

3. Què he après?

Els trajectes migratoris marquen la nostra biografia. Conclou les frases següents pensant en la teva història personal:

El més difícil en la meva decisió de migrar va ser

El que vaig aprendre en aquest viatge és

Les persones que vaig conèixer en el trajecte són

El que esperava trobar a Europa és

Europa m'ha decebut en

El que més valoro després del meu viatge és

Si haguessis de triar un color pel teu viatge, quin seria?

Si haguessis de triar una imatge que parlés del teu viatge, quina seria?

Si haguessis de posar un títol a la teva experiència migratòria seria

Tot i les dificultats, moltes persones descriuen que el seu viatge els ha suposat molts aprenentatges personals. Destaca tres qualitats i/o fortaleeses de la teva experiència:

Com creus que et poden servir en el futur? Per què?

4. Veus que compten

Els testimonis següents són de persones que van migrar a Europa fa temps. Comenta les frases amb què et sentis identificat/ada:

Em trobo sol/a,
lluny de casa, de
les meves arrels,
de les meves
amistats i aquí no
m'entenen.

No vols escoltar,
encara que et diguin
que hi ha perill, no
creus que et pot
passar a tu.

Només podia
pensar que
Europa és a
prop del cel.

Ni tan sols sabia
que a Europa es
parlava un altre
idioma.

La família és tota
la comunitat,
fins i tot els més
llunyans, i et sents
responsable de
tots ells.

Estava sol/a i
no sabia a qui
trucar.

Les persones que
tornaven d'Europa
eren molt riques,
volia el mateix per a
la meva família.

Només pensava a
fugir de casa meva,
no aguantava més,
no vaig pensar en
el que podia passar
després.

Ningú vol sortir
del seu país per
patir, tots tenim un
objectiu: sortir per
millorar, però cap
de nosaltres no va
pensar mai pel que
passaria.

Quan creues
la frontera, es
creuen que ets
milionari/ària, no
saben com és de
dur viure aquí.

Tenia por de ser
deportat/ada.

Orientacions pedagògiques

Activitat 1. Mapamundi personal: trajectes i recorreguts

Activitat pensada com un punt de partida per parlar de si mateixos i compartir de manera informal els trajectes migratoris, i allunyar-se de situacions dramàtiques i dures dels processos. Per a això es pot:

- Fer l'activitat sense mapa, només com a tertúlia sobre el context d'origen i el viatge.
- Utilitzar un sol mapa i marcar els trajectes de les persones participants amb colors diferents i visibilitzar en grup la diversitat de rutes i experiències.

Altres possibilitats per dinamitzar la sessió és fer pensar les persones participants en experiències com les següents:

- Pensa en un record positiu del teu país d'origen, família i amistats
- Destaca alguna particularitat i motiu d'orgull del teu país d'origen
- Què t'ha sorprès dels països per on has transitat?
- Què has après de tu mateix/a en el trajecte que has fet?
- Recorda els consells que et van donar familiars i amics abans de viatjar. Et van ser útils?
- Què li diries a un amic o amiga que volgués emprendre un viatge fins a Europa.

Activitat 2. Icones per pensar la meua experiència migratòria

Activitat pensada per a una primera anàlisi crítica del procés migratori, en funció del coneixement i la confiança del grup. La finalitat de la fitxa és la clarificació personal. Per a això es recomana:

- Destinar temps per a una elecció individual serena.
- Facilitar que cada participant se senti còmode per compartir les seves eleccions i interpretacions. Si algun participant no ho vol fer perquè li recorda una experiència traumàtica, no se l'ha de forçar a explicar-la en grup.
- Estar atent/a a les explicacions d'icones que podrien ser properes a les situacions de tràfic: matrimoni forçat, servitud per deutes, mendicitat, explotació sexual, explotació delictiva, extracció d'òrgans, treball o serveis forçats o situacions anàlogues a l'esclavatge.
- Si les persones participants no volen participar en primera persona, se'ls pot proposar pensar en un personatge fictici que iniciï el viatge i triar icones en tercera persona.
- Reconèixer l'esforç que suposa compartir en grup la història personal i donar-los les gràcies per fer-ho.

Altres possibilitats per dinamitzar la sessió poden ser les següents:

- ▶ Triar més de tres icones (aquelles que resumeixin el seu procés migratori)
- ▶ Triar icones en funció d'altres òptiques: com s'imaginaven el viatge i com realment el van experimentar, què els deien les seves amistats i com ho han viscut ells i elles, etc.
- ▶ Pregunteu per les icones que us criden l'atenció: quines icones us han sorprès?, per què?, què et provoquen aquestes icones?

- ▶ Un cop s'han compartit en grup, es pot preguntar: com t'has sentit en compartir les icones?
- ▶ Què destacaries de les eleccions dels companys i companyes? I de les teves experiències?
- ▶ Coneixes persones que hagin experimentat alguna de les icones del gràfic? Com creus que es van sentir?

Activitat 3. Què he après?

Activitat pensada per a una primera anàlisi crítica del procés migratori, en funció del coneixement i la confiança del grup. La finalitat de la fitxa és la clarificació personal. Per a això es recomana:

a) Frases inacabades que s'han de fer de forma individual i compartir si el clima de grup ho permet. No cal fer-les totes, potser convé triar les que siguin menys introspectives. Si les persones participants no tenen habilitats de lectoescriptura, la persona dinamitzadora ha de convertir la frase i fer-la en forma de pregunta i destinar un temps a la reflexió individual.

b) Notes adhesives de reconeixement per destacar tres qualitats, fortaleces o aprenentatges personals en clau de reconeixement.

- ▶ Sol ser difícil pensar adjectius positius d'un/a mateix/a. Per això es pot mostrar prèviament una llista àmplia, perquè els participants en triïn tres.

La meua experiència migratòria m'ha fet ser una persona...

VALENTA, FORTA, CONSCIENT, HONESTA, PACIENT, SINCERA, FLEXIBLE, EMPÀTICA, FERMA, PRUDENT, ESPERANÇADA, COHERENT, OBERTA, GENEROSA, RESPECTUOSA, TOLERANT, INDEPENDENT, LLEIAL, SOLIDÀRIA, QUE AJUDA ELS ALTRES, EN ESTAT D'ALERTA, AUTÈNTICA, CONCILIADORA, AMB CONFIANÇA EN SI MATEIXA, JUSTA, AMB AUTOCONTROL, CRÍTICA, CUIDADOSA, DIALOGANT, ENTUSIASTA, DISCRETA, MADURA, IMAGINATIVA, HÀBIL, METÒDICA, OPTIMISTA, ORDENADA, AMB CARÀCTER, TENAÇ, SEGURA, PREVIINGUDA, REFLEXIVA...

Altres possibilitats per dinamitzar la sessió poden ser les següents:

- ➊ Portar més notes adhesives, fer un mural amb les fortalezes i qualitats de totes les persones participants. Valorar i reconèixer totes les fortalezes del grup.

Preguntar sobre les emocions:

- ➋ Com et sents en veure els tres adjectius? Tenies consciència dels aprenentatges realitzats? Creus que et serviran en el futur?
- ➌ Què creus que les teves amistats i la teva família pensarien ara de tu? Se sentirien orgullosos?
- ➍ Pensa en una experiència viscuda en el teu procés migratori per la qual els teus pares se sentirien orgullosos.
- ➎ En què has madurat des que vas sortir del teu país d'origen fins avui?
- ➏ Amb quines qualitats et descriuran les persones professionals del centre on estàs allotjada/ada o que t'acompanyen? Coincideixen amb les teves?

Activitat 4. Veus que compten

L'activitat pretén que es comentin i comparteixin les frases de forma lliure. Les frases són de persones que han viscut diferents experiències migratòries i que han participat en l'elaboració del material.

- ➐ Repartir les fitxes i que les persones participants escullin aquelles amb què se senten identificades i expliquin per què.
- ➑ El dinamitzador o dinamitzadora pot llegir una frase en veu alta i deixar que les persones participants expressin què els suggereix.
- ➒ Convé deixar espai per escoltar i compartir els testimonis.
- ➓ Preguntar als participants quines frases triarien per parlar del procés migratori.

Altres possibilitats per dinamitzar la sessió és fer pensar les persones participants en experiències com les següents:

- ➊ Què t'han semblat els testimonis?
- ➋ Quins testimonis t'han sorprès més? Per què?
- ➌ Et sents identificat/ada amb algun? En quins aspectes?
- ➍ Com creus que se sent la persona que ho ha escrit? Què li diries?
- ➎ T'has sentit alguna vegada com expressa aquesta frase? Com ho vas afrontar? Has parlat amb algú d'aquelles emocions?
- ➏ Pensa en una frase que resumeixi el teu procés migratori.
- ➐ La teva experiència pot ajudar altres persones. Què li recomanaries a algú que vol migrar?

Unitat 2

Drets humans

Aquesta unitat convida les persones participants a una anàlisi de les seves experiències des de l'òptica dels drets humans.

La finalitat de les propostes és incorporar activitats de reflexió i comprensió crítica sobre el tràfic per visibilitzar situacions

de captació, trasllat, engany i abús amb finalitats d'explotació.

Comprendre que s'és una víctima de tràfic no és la conseqüència de la mala sort o un peatge que cal pagar per arribar a Europa, sinó un delicte que l'Administració ha de rescabalar.

Objectius

- Prendre consciència de les vulneracions dels drets humans en situacions de tràfic.
- Aproximar-se al trajecte migratori des d'una òptica crítica.

Guió de la unitat

1. Relats per pensar
2. Alguna cosa va malament?
3. Què puc fer?
4. Veus que expliquen

Recomanacions generals

Apropar-se a l'òptica dels drets humans requereix:

- Cautela, discreció i valoració del risc. És convenient tenir consciència que el tràfic es pot estar produint mentre la persona està acollida al servei assistencial o acompanyada per professionals.

- Allunyar-se d'una mirada victimitzadora i que generi culpabilitat a les persones participants per haver estat víctima d'un delicte.
- Mantenir les condicions que convidin a la participació.
- Les persones participants han de concloure la unitat amb més informació i eines per afrontar possibles situacions de tràfic.
- Si a les activitats grupals algun/a participant s'autoidentifica com a víctima de tràfic, és convenient buscar un espai d'atenció individual per abordar el tema de manera serena i derivar-la a un servei o entitat especialitzada.

Orientacions pedagògiques

Recomanacions i possibles usos del material.

1. Relats per pensar

Llegeix el testimoni següent i comparteix en grup les preguntes:

La Naima és una noia de nacionalitat espanyola i els seus pares són d'origen marroquí. Per temes econòmics el pare trasllada tota la família a Alemanya durant la seva adolescència. Té una bona xarxa d'amistats i coneix un noi alemany amb qui inicia una relació amorosa, però el pare no l'aprova, organitza unes vacances familiars al Marroc i l'obliga casar-se amb un cosí. La família romandrà allí fins que es produeixi l'enllaç. Mentrestant, li retira el pasaport i li confisca el telèfon mòbil.

La família torna a Espanya per a una celebració familiar i la Naima aprofita per escapar-se amb l'ajuda de l'amiga d'una cosina. Com que és menor d'edat, l'acullen en un pis tutelat per a menors. No pot contactar amb ningú de la seva família. S'avergonyeix de la seva situació i sap que haver-se escapat li suposa la fi de la relació amb tota la seva família extensa. A la Naima li costa la seva nova vida al pis, sent que no té llibertat. Ningú l'entén. No té amics. Troba a faltar el seu entorn i la vida que portava a Alemanya. Es penedeix d'haver fugit i pensa que potser no li hauria anat tan malament seguint les indicacions del seu pare, al capdavant, el matrimoni és amb un cosí seu. Està pensant a tornar a casa.

► Què creus que ha de fer la Naima ?

► Què faries tu en aquesta situació?

Llegeix el testimoni següent i comparteix en grup les preguntes:

El Malik és un jove nigerià menor que, després d'una ruta plena de dificultats, aconsegueix arribar a la frontera de Ceuta. Passa uns mesos vivint al carrer, on coneix un grup de joves que resisteix cometent furtus i robatoris. No té on anar i s'uneix temporalment al grup. Comet delictes. Està en situació irregular i no té passaport, així que pensa que si va a alguna autoritat a demanar ajuda, l'empresonaran. El convencen que el poden ajudar a creuar l'estret de Gibraltar amb ajuda d'altres joves facilitadors a la península.

Amb poques opcions i cansat de la vida al carrer, es decideix a creuar l'estret. En arribar a la península sap que ha de pagar el deute contret pel viatge. Un dels facilitadors el convenç per entrar en un recurs d'asil per a menors migrants. L'ONG que l'acull li fa la prova de l'edat i l'aixopluga temporalment fins que es resolgui la situació. El noi no explica la seva història, té por que li posin antecedents penals. Mentre és al recurs d'acollida, el facilitador que el va ajudar a creuar l'estret torna a entrar-hi en contacte i l'obliga a traficar amb droga, l'amenaça de treure a la llum el seu passat delictiu i li diu que això suposaria l'expulsió imminent. El Malik accedeix a traficar amb droga per al facilitador. Està en una situació de molt estrès, viu al pis d'acollida, però trafica els caps de setmana. Té por que l'equip educatiu se n'assabenti i l'expulsin. Això significaria tornar a viure al carrer o ser expulsat.

► Què creus que ha de fer el Malik?

► Què faries tu en aquesta situació?

2. Alguna cosa va malament?

Comparteix les situacions següents i discuteix en grup si et sembla un delictes, si creus que és una experiència normal quan algú migra o si tens dubtes sobre la qüestió plantejada.

La migració pot implicar...	És delictes	No és delictes	Tinc dubtes
Pagar diners a algú perquè gestioni el viatge.			
Fugir clandestinament de la família.			
Dormir a l'aire lliure en un campament improvisat.			
Acomiadar-se amb tristesa de les amistats.			
Creuar la frontera amb pastera.			
Casar-se per arribar a Europa.			
Robar durant el trajecte.			
Romandre un temps en un camp de refugiats.			
Contreure un deute per al viatge.			
Creuar la frontera amb avió.			
Que et retinguin el passaport durant el viatge.			
Estar obligat/ada a treballar per a les persones que t'han facilitat el viatge a Europa.			
Veure't obligat/ada a exercir la prostitució durant el viatge.			
Que et maltractin durant el viatge.			
No poder fer servir el mòbil.			
Creuar la frontera amagat/ada en un vehicle.			
Fer trucades privades davant d'altres persones.			
Tenir por durant el trajecte.			
Viure al mateix lloc on treballes.			
Que et maltractin un cop has creuat la frontera.			
Viure al carrer un cop has creuat la frontera.			
Romandre tancat al país de destinació.			
Mentir a la policia en arribar a la frontera.			
Treballar en condicions d'explotació per a les persones que t'han facilitat arribar a Europa.			

En el teu trajecte migratori...

› Què pot anar malament en un trajecte migratori?

› Vas pensar en algun moment que alguna cosa no anava bé?

› Vas demanar ajuda? A qui?

3. Què puc fer?

Si et trobessis en aquestes situacions, què faries? Uneix amb fletxes les situacions amb possibles accions. Pots utilitzar més d'una fletxa.

Si et trobes en alguna de les situacions anteriors, estàs sent víctima d'un delictes de tràfic o pots estar a punt de ser víctima d'aquest delictes.

Claus per viatjar

- 1 Contrasta les informacions que et donen les persones que et faciliten el viatge
- 1 Valora els riscos
- 1 Para atenció davant de senyals d'alerta
- 1 Desconfia dels regals de persones desconegudes
- 1 No et desprenguis del passaport
- 1 Contacta amb la policia
- 1 Contacta amb serveis o entitats especialitzades

Altres línies útils:

116 000
línia directa de desaparició de nens

116 111
Infància Respon

900 900 120
violències masclistes

Telèfon d'emergències a Europa

112

4. Veus que compten

A continuació et presentem veus de persones que van migrar a Europa ja fa uns anys. Comenta en grup què et provoquen els seus testimonis.

Jo pensava que les persones que em portaven m'estaven fent un favor i que els havia d'estar agraïda. No m'adonava que en realitat era una víctima.

Al meu país estava molt pitjor, així que no creia que estigués malament el que m'estava passant, tot i que m'obligaven a fer coses que jo no volia.

Si t'ho ofereixen tot de franc (viatge, passar frontera, feina a Europa...), cal sospitar. Jo vaig ser una ingènua pensant que no hauria de pagar res a canvi del viatge.

Quan estava amb les persones que m'explotaven vaig voler trucar diverses vegades a algú de la meua comunitat, però només feia tres mesos que era a Europa i vaig pensar que es riurien de mi.

Vaig pensar que tenia mala sort i que els maltractaments eren un preu que havia de pagar per venir a Europa.

Jo pensava que per demanar asil havia de venir d'un camp amb tendes i carpes, com el que veia a les notícies del meu país sobre els camps de refugiats. No sabia que l'asil és un dret.

Quan em vaig adonar que les persones que m'havien portat volien que vengués droga al local vaig saber que tindria problemes. En negar-me a fer-ho van començar les pallisses.

Jo estava esperant en un restaurant on havíem quedat per signar el contracte i van venir dos homes sense papiers ni carpetes. Vaig començar a sospitar. Em van demanar el passaport i, per precaució, els vaig dir que l'havia perdut comprant en una botiga de records. Aleshores em vaig adonar que havia d'escapar. Em vaig tancar al lavabo de noies i una dona va trucar a la policia.

Orientacions pedagògiques

Activitat 1. Relats per pensar

Aquesta activitat aborda casos de tràfic que parteixen d'històries reals i plantegen un dilema per al testimoni. Es poden llegir en grups i intentar respondre les dues preguntes. No hi ha una única solució possible. El dilema ha de convidar a discutir sobre la situació. Per a això es pot:

- Fer una llista de possibles situacions i comentar quines són més realistes, quines són més complexes i difícils, i quines són impossibles de fer.
- Concloure la dinàmica explicant que són casos de tràfic.

Algunes preguntes per compartir en la sessió, útils per dinamitzar-la, són:

- ❓ Què destacaries d'aquests testimonis?
- ❓ Què has sentit en llegir-los? Com creus que s'han sentit els protagonistes?
- ❓ Creus que podrien haver evitat aquestes situacions? Com?
- ❓ Creus que són violacions dels drets humans? Quins?
- ❓ Et sents identificat/ada amb alguna d'aquestes situacions?
- ❓ Creus que en el teu trajecte podries haver estat víctima d'un engany semblant al dels testimonis?
- ❓ A quines persones podries demanar ajuda?
- ❓ Creus que durant el teu trajecte migratori s'han violat els drets humans?

Activitat 2. Alguna cosa va malament?

Aquesta activitat cerca promoure el diàleg sobre situacions controvertides i delictives en els trajectes migratoris. La finalitat és discutir-les en grup i que sorgeixin aquells matisos de situacions que es donen per normalitzades en migració i que són delictives i possibles indicis de tràfic. Per a això es recomana:

- Fer el qüestionari en grups per promoure l'intercanvi.
- Verbalitzar i exposar diferents arguments.
- Allunyar-se de prejudicis i evitar que els participants comparin els seus trajectes.
- Fer les preguntes finals només si el clima de grup ho permet.
- Estar atent/a a les explicacions amb referències personals o possibles transferències que podrien ser indicis propers al tràfic: matrimoni forçat, servitud per deutes, mendicitat, explotació sexual, explotació delictiva, extracció d'òrgans, treball o serveis forçats, esclavitud o pràctiques anàlogues.
- Explicar les diferències entre el que és legal i el que és il·legal de forma senzilla.

Algunes preguntes per compartir en la sessió, útils per dinamitzar-la, són:

- ❗ Què és el que t'ha sorprès més del qüestionari?
- ❗ Creus que en el teu trajecte migratori s'han violat els drets humans?
- ❗ Has viscut alguna situació similar en el teu trajecte? Com la vas resoldre?

Activitat 3. Què he après?

Aquesta activitat aborda diferents situacions de tràfic (columna dreta) i ofereix exemples d'accions possibles o alternatives que cal tenir en compte en aquestes situacions (columna esquerra). No hi ha una única alternativa com a resposta, el que és interessant és compartir en grup les raons per les quals trien o descarten accions de la columna esquerra. És important generar intercanvi entre les persones participants. Pera això es recomana:

- Fer l'activitat en grup per promoure l'intercanvi d'opinions.
- Verbalitzar i exposar diferents arguments.
- Introduir en el debat l'òptica de la seguretat i el risc per a l'elecció d'alternatives.
- Estar atent/a a les explicacions sobre referències personals o possibles transferències que podrien ser indicis propers al tràfic: matrimoni forçat, servitud per deutes, mendicitat, explotació sexual, explotació delictiva, extracció d'òrgans, treball o serveis forçats i esclavitud o pràctiques anàlogues
- L'activitat conclou amb material explicatiu sobre el tràfic que es pot comentar en grup.

Algunes preguntes per compartir en la sessió, útils per dinamitzar-la, són:

- ❗ Què és el que t'ha sorprès més del qüestionari?
- ❗ Has viscut alguna situació similar en el teu trajecte? Quina? Com la vas resoldre?
- ❗ Quines alternatives t'han sorprès més?
- ❗ Creus que en el teu trajecte migratori s'han violat els drets humans?

Activitat 4. Veus que compten

Aquesta activitat està orientada a compartir i comentar les frases de manera lliure. És pot explicar que les frases són de persones que han viscut diferents experiències migratòries i que han participat en l'elaboració del material.

- Repartir les fitxes perquè les persones participants escullin aquelles amb què s'identifiquin i expliquin per què.
- La persona dinamitzadora pot llegir una frase en veu alta i deixar que els participants expressin què els suggereix.
- Convé deixar espai per escoltar i compartir els testimonis.

Algunes preguntes per compartir en la sessió, útils per dinamitzar-la, són:

➤ Què t'ha semblat el testimoni?	➤ T'has sentit alguna vegada com expressa aquesta frase? I com ho vas afrontar?
➤ Quins testimonis t'han sorprès més? Per què?	➤ Creus que aquestes persones han estat víctimes de delictes?
➤ T'hi sents identificat/ada? En quins aspectes?	➤ Com creus que els ha anat a Europa?
➤ Com creus que se sent la persona que ho ha escrit? Què li diries?	➤ Quins testimonis hi afegiries?

Unitat 3

Mirant el futur...

Mirant
el futur...

UNITAT 3

Aquesta unitat convida les persones participants a concretar projectes a curt termini parant atenció a la seguretat i el risc.

La finalitat principal de les activitats és la projecció més enllà de la condició de persona assistida per recursos de protecció i asil. Resulta interessant que, malgrat les dificultats que es troben en el país de destinació, les persones

participants puguin pensar amb realisme i esperança en el seu futur.

La unitat aborda el tema de la seguretat per a les persones que vulguin seguir el trànsit migratori. S'insisteix en la presa de consciència sobre el risc per tal que les persones puguin planificar els seus trajectes migratoris per altres punts d'Europa amb més seguretat.

Objectius

- Traçar idees i accions vitals a curt i mitjà termini.
- Projectar nous trànsits migratoris amb seguretat.

Guió de la unitat

1. Un mirall cap al futur
2. I ara què?
3. Treball segur
4. Veus que expliquen: comentaris de frases

Recomanacions generals

Per treballar el projecte vital de manera grupal és convenient

- Facilitar un clima de respecte i de tolerància que convidi a la participació.
- Allunyar-se de somnis, expectatives i fantasies inabastables.

- Donar eines per passar de les bones idees a les accions concretes.
- Evitar la comparació i els judicis entre les persones participants.
- Alterar l'ordre de les activitats i les preguntes, si la dinàmica ho requereix.
- Donar informació rellevant sobre el tràfic que pugui ser útil a les persones participants en els seus trajectes futurs.

Orientacions pedagògiques

Recomanacions i possibles usos del material.

1. Un mirall cap al futur

A continuació, tens una línia de la vida on anotar diferents esdeveniments.
Trieu el dibuix en funció del vostre gènere.

Marca en aquesta línia vital

- › En quin moment et trobes ara? Com el descriuries? Com el valores?
- › Situa tres esdeveniments importants en la teva línia de la vida.
- › En quina etapa situes el teu procés migratori? És l'esdeveniment vital més important dels darrers temps?

Marca en aquesta línia vital aspectes de futur...

- › En quin moment vital creus que:
 - formaràs la teva família.
 - tindràs una feina que t'agradi.
 - conclouràs la formació que desitges.
 - aconseguiràs una de les teves aspiracions.
- › No és fàcil pensar en el futur, però, malgrat la incertesa, com voldries que fos la teva família? En quina feina t'imagines? Com creus que seran les teves xarxes d'amistats?

2. I ara què?

Marca tres aspectes que creus que succeiran durant el proper any.

Tenir més confiança en mi mateix/a		Tenir ingressos per viure millor	
Tenir més salut		Compartir pis amb altres persones	
Trobar feina		Divertir-me amb amigues i amics	
Sentir menys estrès		Gaudir de vacances	
Seguir viatjant per Europa		Trobar-me amb la meva família	
Aconseguir documentació		Continuar al centre d'acollida	
Trobar parella		Tenir amistats de confiança	
Estudiar alguna cosa que m'agradi		Tornar al meu país	
Sortir del recurs d'acollida		Donar el meu testimoni i contribuir a la societat	

Projectar-se a curt termini no és fàcil. Les preguntes següents et poden ajudar, contesta-les de forma individual.

► Quins són els meus interessos?

► Quines habilitats tinc?

► Què vull aconseguir el proper any?

► En què puc contribuir a la societat?

Del somni al projecte

Perquè les teves decisions siguin realistes, coherents i motivadores convé diferenciar entre allò que desitjo, la meva circumstància actual i les accions que he de fer per aconseguir els meus plans. Contesta de manera individual les preguntes següents.

SOMNIS	REALITAT	PLA D'ACCIÓ
Quines aspiracions tinc?	En quin moment estic?	Quines accions concretes puc fer per assolir les meves metes?
Són realistes?	Necessito estabilitat?	M'hi puc comprometre?
Són fantasies?	Tinc allotjament segur?	Estan al meu abast?
Puc sintetitzar una meta per al proper any?	Tinc finançament?	Són sostenibles?
	Necessito formació?	Per on començo?
	Tinc una xarxa de suport?	(Ordena les accions segons la seva facilitat)

3. Treball segur

Per aconseguir fer realitat les nostres metes, és important accedir al món laboral. A continuació, et presentem cinc ofertes laborals.

Oferta publicada al diari

SE BUSCA JOVEN
CON O SIN EXPERIENCIA

MEDIO TIEMPO = S/ 1,500 mensuales
TIEMPO COMPLETO = S/ 2,000 mensuales

SOLO MENSAJES AL WHATSAPP:
088084325

Oferta rebuda per correu electrònic

Jun 05/06/2017 16:38

La crisis ha acabado, Trabajen con nosotros!

¡Hola!

estamos en búsqueda de empleados que trabajen a distancia. Mi nombre es Nuncio, soy el gerente de personal de una gran empresa internacional.

La mayor parte del trabajo usted puede realizar desde casa, es decir, a distancia.

Salario es de 2500 a 5000 EUR.

Oferta que arriba al teu whatsapp amb la indicació de fer un clic

OPORTUNIDAD DE EMPLEO

MERCADONA

Plazas disponibles:

- Auxiliares de Limpieza
- Cajeros - as
- Protección de Activos
- Jefaturas
- Auxiliares de Tienda
- Perecedores
- Auxiliares de Bodega
- Supervisores
- Ayudantes de Almacén
- Tesorería
- Otros

Beneficios:

- Capacitación Constante
- Buen Clima Laboral
- Buen salario
- Estabilidad Laboral
- Oportunidad de crecer
- Otros beneficios

ENVIANOS UN MENSAJE

Mercadona Empleos
28 de mayo a las 07:22

!! NUEVA CONVOCATORIA LABORAL. !!
MERCADONA BUSCA 550 EMPLEADOS PARA INGRESO INMEDIATO ESTE 1 DE JUNIO !!
INTERESADOS ENVIARNOS MENSAJE AL WHATSAPP
!! ofrece 480 EUROS SEMANALES !!
!! vacantes limitadas !!
Más información en WHATSAPP
Requerimos !!
Cajeros/os
Auxiliar al servicio ... Ver más

2 2 comentarios 35 veces compartido

Oferta que arriba al teu whatsapp a través d'un amic o amiga.

"Treball de jornalер. Jornalers per a diverses campanyes de recollida de fruita.
Per a més informació, pregunteu per Clàudia, al telèfon 668803593".

Si estiguessis buscant feina...

► **A quin anunci trucaries? Per què?**

► **Quins anuncis et semblen més fiables? Per què?**

► **T'ha arribat mai alguna oferta de treball per xarxes? Et semblava fiable? Vas contactar amb l'ocupador/ora?**

Claus per evitar ofertes fraudulentas

- 1. Desconfia** de promeses de treball increïbles. Especialment de sous alts per a treballs poc qualificats.
- 2. Verifica l'ocupador.** Corrobora que és una empresa real.
- 3. Entrevista segura.** Si et citen en un domicili diferent del domicili de l'empresa, ves-hi acompanyat/ada.
- 4. No lliuris originals.** No et despenguis de documents d'identitat o de viatge.

4. Veus que compten

A continuació, et presentem veus de persones que van migrar a Europa fa temps. Comenta aquelles amb què et sentis identificat/ada.

Ara tinc menys por que abans. Visc menys angoixada.

Quan alguns familiars i amigats em diuen "et veus molt bé a la foto que has penjat a Facebook", només jo sé tot el procés que he hagut de fer per estar bé.

He après que sóc molt més forta del que em pensava.

El temps guareix i segueix guarint coses.

Tot i el que he viscut, em sento una persona privilegiada. Estic aquí amb els meus fills i el patiment del passat ha desaparegut.

La persona que va arribar a Europa, ja no hi és. Crec que vaig perdre la ingenuïtat i la innocència, però he guanyat força i saviesa. No és fàcil, però treballo per ser la persona que vull ser.

Tot i el que he viscut, em sento una persona privilegiada. Estic aquí amb els meus fills i el patiment del passat ha desaparegut.

Valoro molt més la meua família i la meua llar. Ara sé el que costa tenir un futur... i que no pots deixar de lluitar pels teus somnis.

Orientacions pedagògiques

Activitat 1. Un mirall cap al futur

Activitat pensada com a línia de la vida, perquè les persones participants puguin pensar en esdeveniments importants, més enllà del seu procés migratori. Convé fer l'activitat de manera individual i compartir-la si la dinàmica de grup ho permet. Per a això es pot:

- Repartir la línia de la vida individualment i deixar temps (diversos dies) i donar llibertat perquè les persones participants elaborin una línia vital.
- Fer l'activitat sense fitxa i preguntar per tres esdeveniments vitals d'importància.
- Projectar en un mural esdeveniments importants de les línies de la vida de totes les persones participants.

La fitxa permet introduir idees o somnis futurs de les persones participants.

Altres possibilitats per dinamitzar la sessió:

- ❗ Fer la línia de la vida de forma lliure i deixar uns dies perquè cada persona esculli els esdeveniments més pausadament. Demaneu a cada participant que presenti la línia de la vida en grup.
- ❗ Preguntar: què t'ha sorprès de les històries dels companys i companyes?, què has après de tu mateix/a fent aquesta mirada al passat?
- ❗ Compartir les línies de la vida i destacar qualitats dels participants.

Activitat 2. I ara què?

Aquesta activitat està pensada per facilitar la presa de decisions i la definició del projecte vital. Pensar en el futur més enllà de l'estada en el recurs residencial o servei pot ajudar les persones participants a pensar en les accions a curt i mitjà termini. Es cerca l'autoconeixement personal. Per a això es recomana:

- Triar i compartir el primer quadre de manera més informal. El dinamitzador o dinamitzadora pot donar informacions rellevants per a quan les persones surtin del servei o de les entitats.
- Executar la fitxa de discriminació entre somnis, realitat i pla d'acció en diferents moments, perquè les persones ateses tinguin temps de pensar què volen.
- Fer l'activitat de les preguntes de manera individual i donar temps per contestar.
- Que dinamitzador o dinamitzadora transmeti una visió realista per evitar caure en falses expectatives.

- Facilitar que cada participant se senti còmode per compartir les seves decisions i projectes. Si alguna persona participant no ho vol fer, convé no forçar a explicar-ho en grup.
- Reconèixer i donar les gràcies per l'esforç que suposa compartir en grup els projectes de futur.

Altres possibilitats per dinamitzar la sessió:

- Quan penses en el futur, com et sents?
- Què destacaries dels projectes dels companys i companyes?
- Com t'has sentit en compartir els teus projectes?
- Veus el futur amb esperança?

Activitat 3. Treball segur

L'activitat està pensada per abordar la cerca de feina en condicions segures. Totes les ofertes que es presenten són falses. Per a això es recomana:

- Preguntar per les expectatives laborals, on i com volen treballar.
- Que el dinamitzador o dinamitzadora projecti realisme per evitar falses expectatives sobre el treball a Europa amb persones indocumentades o en situació administrativa irregular.
- Preguntar per les seves experiències laborals i formatives anteriors al procés migratori.
- Informar, si cal, sobre els requeriments o la documentació necessària per a la formalització d'un contracte laboral.
- Reconèixer qualitats i habilitats que poden ser útils en el món laboral.
- Informar dels sous reals en el context. Si les persones participants volen viatjar, cal informar-les dels sous reals als països de destinació.

Activitat 4. Veus que compten

L'activitat pretén comentar i compartir les frases de forma lliure. Les frases són de persones que han viscut diverses experiències migratòries i que han participat en l'elaboració del material.

- Repartir les fitxes i que les persones participants escullin aquelles veus amb què se senten identificats/ades i expliquin per què.
- Convé deixar espai per escoltar i compartir els testimonis.
- El dinamitzador o dinamitzadora pot llegir una frase en veu alta i deixar que les persones participants expressin què els suggereix.

Altres possibilitats per dinamitzar la sessió:

- ❶ Què t'ha semblat el testimoni?
- ❷ Quins testimonis t'han sorprès més? Per què?
- ❸ T'hi sents identificat/ada? En quins aspectes?
- ❹ Com creus que se sent la persona que ho ha escrit? Què li diries?
- ❺ T'has sentit alguna vegada com expressa aquesta frase?
- ❻ Quins testimonis afegiries a aquesta llista de veus?
- ❼ Pensa en una frase que resumeixi el procés migratori.
- ❽ La teva experiència pot ajudar altres persones. Què li recomanaries a algú que vol migrar?

The image features a dark purple background. In the top-left corner, there is a bright blue shape consisting of a horizontal bar and a quarter-circle. In the bottom-right corner, there is a bright blue shape consisting of a horizontal bar and a quarter-circle. Centered on the page is a large, light purple circle. Inside this circle is a smaller, dark purple circle. The word "Bibliografia" is written in white, sans-serif font, centered within the dark purple inner circle.

Bibliografia

Bibliografia

Instruments legals

Consell d'Europa

Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans (Conveni núm. 197 del Consell d'Europa). Varsòvia, 2005.

<https://www.coe.int/en/web/anti-human-traffic-king/home?desktop=true>

Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans. Nacions Unides.

Principis i directrius recomanats sobre drets humans i tràfic de persones. 2010.

<https://acnudh.org/principios-y-directrices-recomendados-sobre-derechos-humanos-y-tra-ta-de-personas/>

Oficina de Nacions Unides contra la Droga i el Delicte. Nacions Unides.

Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i nens, que complementa la Convenció de les Nacions Unides contra la delinqüència organitzada transnacional (Protocol de Palerm). 2000.

www.unodc.org/documents/treaties/UNTOC/Publications/TOC%20Convention/TOCebook-e.pdf

Parlament Europeu.

Directiva 2011/36/UE del Parlament Europeu i del Consell, de 5 abril de 2011, relativa a la prevenció i lluita contra el tràfic d'éssers humans i a la protecció de les víctimes. 2011.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32011L0036>

Materials útils per a la detecció

EURO TrafGuID. Directrius per a la detecció de víctimes de tràfic de persones a Europa. 2013.

<http://violenciagenero.igualdad.gob.es/otrasFormas/trata/detectarla/pdf/ManualDirectricesDeteccionTSH.pdf>

Oficina de Nacions Unides contra la Droga i el Delicte. Nacions Unides.

Indicadors de tràfic de persones. Iniciativa global contra el tràfic de persones UN.GIFT (www.ungift.org).

https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/HT_indicators_S_LOWRES.pdf

PHIT. Indicadors per a la detecció d'una situació de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual. 2019.

http://www.phit.ub.edu/wp-content/uploads/2019/05/online-AF_M2_CATALA%CC%80.pdf

Xarxa Espanyola contra el Tràfic de Persones. Guia bàsica per a la identificació i derivació de víctimes de tràfic de persones amb finalitat d'explotació. Editat per APRAMP. 2008.

https://apramp.org/download/guia_basica_identificacion/

Informes sobre tràfic de persones

ACCEM.

L'altra cara del tràfic de persones. Informe diagnòstic sobre altres formes de tràfic que afecten les dones. 2019.

[<https://www.accem.es/publicacion-la-otra-cara-de-la-trata/>](https://www.accem.es/publicacion-la-otra-cara-de-la-trata/)

Consell d'Europa.

II Informe GRETA sobre la implementació a Espanya del Conveni del Consell d'Europa sobre la lluita contra el tràfic d'éssers humans. 2018.

[<https://rm.coe.int/greta-2018-7-frg-esp-en/16808b51e0>](https://rm.coe.int/greta-2018-7-frg-esp-en/16808b51e0)

Defensor del Poble.

Informe anual del Defensor del Poble. Volum I. Informe de gestió. 2020.

[<https://blogextranjeriaprogestion.org/2021/05/25/recomanaciones-y-sugerencias-defensor-del-poble-2020/>](https://blogextranjeriaprogestion.org/2021/05/25/recomanaciones-y-sugerencias-defensor-del-poble-2020/)

Fiscalia General de l'Estat.

Memòria 2019. Capítol III. Fiscals coordinadors i delegats per a matèries específiques, 4. Estrangeria. 2019.

[<https://www.fiscal.es/memorias/memoria2020/FISCALIA_SITE/index.html>](https://www.fiscal.es/memorias/memoria2020/FISCALIA_SITE/index.html)

GRETA.

Nota orientativa: sobre el dret de les víctimes del tràfic de persones o persones en risc de ser víctimes del tràfic de persones en sol·licitar protecció internacional. 2020.

[<https://www.coe.int/en/web/portal/-/new-guide-to-international-protection-for-victims-of-trafficking>](https://www.coe.int/en/web/portal/-/new-guide-to-international-protection-for-victims-of-trafficking)

Oficina de Nacions Unides contra la Droga i el Delicte. Nacions Unides.

Global Report on Trafficking in Persons. 2020.

[<https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/glotip.html>](https://www.unodc.org/unodc/data-and-analysis/glotip.html)

Proyecto Esperanza i SICAR cat.

Documento de anàlisi y recomendaciones #TambienEsTrata. 2021.

[<https://www.proyectoesperanza.org/wp-content/uploads/2021/06/Documento-de-Analisis-y-Recomendaciones-TambienEsTrata_FINAL.pdf>](https://www.proyectoesperanza.org/wp-content/uploads/2021/06/Documento-de-Analisis-y-Recomendaciones-TambienEsTrata_FINAL.pdf)

Bibliografia general

Agustín, L. *Sexe i marginalitat. Emigració, mercat de treball i indústria del rescat*. Madrid: Editorial Popular, 2009.

CONFER [et al.]. *Guía didáctica "Trata de mujeres y niñas con fines de explotación sexual"*. Madrid. 2014.

Cyrulnik, B. *El amor que nos cura*. Barcelona: Gedisa, 2005.

Cyrulnik, B. *Las almas heridas*. Barcelona: Gedisa, 2015.

Federación de Mujeres Progresistas. *Guía de Sensibilización para jóvenes contra la trata de mujeres con fines de explotación sexual*. Madrid. 2008.

Freire, P. *Pedagogía de la Esperanza*. Mèxic: Siglo XXI, 2007.

GREM de la Universitat de Barcelona. *A Mida. Materials d'educació en valors per fer de tutor a l'ESO*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2022.

Gijón, M.; Zapata, D.; Berroa, M. Prostitución y espacio público: una aproximación desde la intervención. A: TRILLA, J. (coord.). *Del estigma a la indignación*. Barcelona: Bellaterra, 2011, p. 43-66.

Gijón, M.; Seguí, V. *Aproximación a una pedagogía de la acogida y el reconocimiento*. Madrid: Proyecto Esperanza i SICAR cat, 2012.

Gijón, M.; Cendón, R.; Hernández, A. *Trata y Derechos Humanos: retos y oportunidades desde la Educación Social*. Barcelona: Eduso.net, 2012.

Gijón, M. *Espacio íntimo de la pedagogía: relación educativa y su triple dimensión formativa como dinamismo de ciudadanía*. Educatio Siglo XXI, vol. 37, núm. 1, 2019, p. 131-146.

Gijón, M. "Pedagogia en contextos de prostitució: relacions i pràctiques de reconeixement i emancipació". A: Albertín, P.; Langarita, J. A. (coord.). *Prostitució, contextos, fronterers i corporalitat. Diàlegs per a l'acció*. Barcelona: Icària, 2021, p. 373-391.

Innerarity, D. *Ética de la hospitalidad*. Barcelona: Península, 2001.

Juliano, D. *Tomar la palabra, Mujeres, discursos y silencios*. Barcelona: Bellaterra, 2017.

Martín, X.; Puig, J.; Padrós, M.; Rubio, L.; Trilla, J. *Tutoría. Técnicas, recursos y actividades*. Madrid: Alianza, 2003.

Martin, M.; Puig, J. *Les set competències bàsiques per educar en valors*. Barcelona: Graó, 2007.

Martín, X.; Puig, J.; Gijón, M. *Reconèixer per educar. Com incorporar l'aprenentatge servei a l'educació social*. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, 2017.

Martin, X.; Puig, J. ; Gijón, M. *Reconocimiento y don en la educación social*. A: Edetania. *Estudis i propostes socioeducatives*, núm. 53, 2018, p. 45-60.

Martín, X.; Puig, J. *Esbozo para educar en valores*. Barcelona: Horsori, 2021.

Martínez, L.; Mañeru, A.; Maria Corral, A. *El viaje de Laia. Guía de sensibilización sobre trata de seres humanos con fines de explotación sexual*. Madrid: Ministerio d'Igualtat, 2009.

Nussbaum, M. *Crear capacidades. Propuesta para el desarrollo humano*. Barcelona: Paidós, 2012.

Puig, J. *Pedagogía de la acción común*. Barcelona: Graó, 2021.

Rogers, C. *El proceso de convertirse en persona*. Barcelona: Paidós, 2002.

SICAR - Gijón. *Multiplícate. Experiencia con mujeres inmigrantes que ejercen la prostitución*. Gijón: Programa Sicar-RR. Adoratrices, 2007.

Tomasello, M. *¿Por qué cooperamos?* Buenos Aires: Katz, 2010.

Van Manen, M. *El tono en la enseñanza*. Barcelona: Paidós, 2004.

Vanistendael, S. *La felicidad es posible. Despertar en niños maltratados la confianza en sí mismos: construir la resiliencia*. Barcelona: Gedisa, 2013.

Wacquant, L. *Parias Urbanos. Marginalidad en la ciudad a comienzos del milenio*. Buenos Aires: Manantial, 2015.

Edició finançada per:

Generalitat de Catalunya
Departament d'Igualtat i Feminismes